

od srede na četrtak

AZIJSKA KONFERENCA V ŽENEVI

Zgodovinski govori ne koristijo Koreji in Indokinini

V Koreji naj bi bile splošne volitve pod mednarodnim nadzorstvom, v Indokini pa ustavljene sovražnosti

Po stopinjah Pelle

Italijanski zunanji minister Piccioni je v svojem včeršnjem poročilu pred zunanje-političnim odborom italijanske skupščine potrdil to, kar je bilo mogoče sklepati že iz prejšnjega pisanja tiska, namreč, da se italijanski stališče do rešitve tržaškega vprašanja ni še prav nič spremenilo. Ves položaj na včerajšnji seji je bil precej podoben onemu 6. oktobra, ko je parlament prvič v povojni zgodovini soglasno sprejel resolucijo o Trstu.

Kljub fazi poglobljenega proučevanja, v kateri je po Piccionijevih besedah sedaj tržaško vprašanje in kljub temu, da bi bilo »škodljivo« za italijanske interese, če bi italijanska vlada opustila linijo previdevo zadržanosti, je prav Piccioni v svojem govoru prekršil to »previdevo zadržanost« in dejal, da bi Italija privolila samo na takšno dokončno rešitev tržaškega vprašanja, ki bi bila boljše od izjave 8. oktobra, če pa »dokončna rešitev zaradi južnoslovanke neopustljivosti ne bi bila mogoča, zahteva Italija izvedbo anolo-ameriškega sklepa od 8. oktobra, da bi bila enakopravna z Jupostavitvijo.«

Poslanci opozicije so prav tako kot pred oktobrskim diktatom soglasno podkrepili stališče vlade in zahtevali, naj se vlada ravnava po resoluciji od lanskega 6. oktobra, ki zahteva od vlade, da vztrajno nadaljuje akcijo za vrnitev celotnega STO Italiji. Fašistom, monarhistom in kominformovcem, ki so postavili to zahtev, je Piccioni odgovoril, da je za vlado še vedno veljavna kot »direktiva za akcijo« omenjena resolucija.

Tako so torej italijanska prizadevanja za rešitev tržaškega vprašanja. Piccioni postavlja za dokončno rešitev zahteve (za katere dobro ve, da so nesprejemljive), ker si bolj želi, da bi prišla v poštev druga zahteva diktat od 8. oktobra in z njim akcija za celotno tržaško ozemlje. To razkriva tudi sklicevanje na oktobrsko skupščinsko resolucijo. Tudi Piccioni in Scelba sta torej krenila po poti Pelle, ki nikakor ne more pripeljati do ureditve tržaškega vprašanja, in do položaja, ki ga zahtevajo interesi miru.

Tretji načrt

Včeraj so delegati na ženevski konferenci poslušali še tretji predlog za rešitev vprašanja Indokine, in sicer ga je dal predstavnik Bao Dajevnega Vietnama. Zašel je lepo. Predlagal je, naj bi imeli za osnovo razprave o Indokini tako francoski kot Ho Ši Minhov predlog. Nato pa je svoj predlog razvil tako, da je postalo vsem jasno, da je v celoti nesprejemljiv in ne vzbuja nobenega upanja za sporazum. Predvsem je zahteval, naj bi sporazum temeljil na priznanju Bao Dajevne vlade. Zagovarjal je sicer izvedbo volitev v vsem Vietnamu pod mednarodnim nadzorstvom, toda v isti sapi je dejal, da bi nato na temelju izida volitev sestavili novo vlado pod Bao Dajevnim vodstvom. Ho Ši Minhove čete bi nato vključili v vrsto Bao Dajevnih enot (!). Na koncu je Ngien Kokdin zahteval še mednarodna poročstva za nedotakljivost in suverenost vietnamske države. Ko je pojasnjeval svoj načrt, je Bao Dajev predstavnik dejal, da je neopova vlada pripravljena sprostiti vse predloge za ustavitve sovražnosti, da pa nasprotuje vsakemu načrtu, ki bi »posredno ali neposredno, trajno ali začasno privedel do razdelitve dežele«. V drugih besedah povedano, je Bao Dajev predstavnik odklonil oba dosedanja predloga.

Zahteva Moskve

London, 13. maja (Reuter). Sovjetska zveza je zahtevala, da britanska vlada umakne svojega pomočnika vojaškega stasaja v Moskvi majorja Charlesa Landona. Kakor potrjujejo v uradnih virih, je ta korak protisplošne, ker namerava britanska vlada izgnati dva pomočnika sovjetskega vojaškega atašēja iz Londona zaradi vojnih prestopov.

Piccioni o Trstu

Rim, 13. maja. (Tanjug). Italijanski minister za zunanje zadeve Piccioni je izjavil včeraj pred skupščinsko komisijo za zunanje zadeve, da »italijanska vlada ne bi mogla sprejeti nobene časne rešitve tržaškega problema, ki bi bila slabša od rešitve, namernavane po deklaraciji 8. oktobra«. Pripomnil je, da bi vlada sprejela kot dokončno samo tisto rešitev, ki bi dala Italiji boljši položaj, kot ga določa osmooctobrski sklep. Izjava Piccionija je sledila znanemu uradnemu sporočilu ministrstva za zunanje zadeve, da »se italijanski uradni krogi ogibajo kakršneoli manifestacije, ki bi utegnile predjudicirati rešitev tržaškega vprašanja«. — Nenni je v diskusiji podprl izjavo Piccionija in izrazil obžalovanje, ker se je Italija strinjala s pristopom Grčije in Turčije v Atlantski pakt, preden je dobila poročstvo o stališču teh držav do vprašanja Julijske krajine.

Rim, 13. maja. (Tanjug). Kominformovski tisk v Trstu pa seveda molči, da je njihov poslanec Bajetta v rimskem parlamentu skupaj z Nenniem in drugimi včeraj ponovno zahteval od italijanske vlade, naj si prizadeva za priključitev vsega STO Italiji. S. Lenardič

Na koncu svojih izjavani je minister Kokdin prebral besedilo sporazuma med Bao Dajem in Vietnamom in Francijo in dejal, da ga bodo kmalu ratificirali. »Ho Ši Minh je vedno govoril, da se bori za popolno narodno neodvisnost«, je dejal Kokdin. »Ta neodvisnost bo čez nekaj dni stvarnost. Zato bi moral Ho Ši Minh položiti orožje, ker za vietnamsko gibanje ni več razlogov.«

Churchill o varnostnem paktu v jugovzhodni Aziji

London, 13. maja (AP). Predsednik britanske vlade Churchill je objubil danes v Spodnjem domu, da bo dal v ponedeljek kolikor mogoče popolno izjavo o zaveznikiških naporih za ustanovitev varnostnega pakta v jugovzhodni Aziji. Vlada si bo pridržala proste roke, da sprejme kakršnekoli predlog šele, ko se bo posvetovala s parlamentom. Churchill je svoj namen, da bo odgovoril šele v ponedeljek na nekatera vprašanja, razložil s tem, da je izid razgovorov v Ženevi in Parizu za sedaj še nejasen.

Sodba Mosadiku potrjena

Teheran, 13. maja. (AFP). Vojaško prizivno sodišče je potrdilo zaporno kazen 3 let, ki jo je izrekel sodišče I. stopnje za bivšega predsednika perzijske vlade dr. Mosadika. Mosadik ima 10 dni časa za priziv na kassacijsko sodišče. Ni še gotovo, če se bo šah strinjal s tem, da civilno sodišče potrjuje sodbo dveh vojenskih sodišč. Mosadik želi in pričakuje, da ga bo sodilo civilno sodišče.

Ženeva, 13. aprila. Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Zastopniki držav udeleženek v korejski vojni na strani OZN so imeli danes zaupni sestane pod predsedstvom Anthony Edena, da bi določili svoje stališče za današnjo popoldansko sejo azijske konference, ki bo namenjena korejskemu vprašanju. Glavno nasprotje med južnokorejskim in severnokorejskim stališčem je zahteva zastopnika Sing Man Rija za izvedbo volitev v Severni Koreji pod nadzorstvom Združenih narodov, zastopniki Severa pa vztrajajo na enotnih volitvah pod nadzorstvom volilne komisije, sestavljene iz zastopnikov obeh Korej.

Države, udeleženke v korejski vojni na strani OZN, ne podpirajo v celoti stališča Sing Man Rijeve delegacije. Posebno zastopniki držav Britanske skupnosti narodov sodijo, da bi bilo treba izvesti volitve v vsej Koreji. Te države, katerih stališče je bilo doslej izraženo v govorih avstralskega ministra Caseya, kanadskega ministra Pearsona in novozelandskega ministra Webba, sodijo, da bi tudi Severna Koreja morala pustiti glede mednarodnega nadzorstva, če bi prej dosegli privoljenje Sing Man Rija za izvedbo splošnih volitev. Splošno prepričanje je, da bo na današnji popoldanski seji govoril o Koreji britanski minister za zunanje zadeve Eden, verjetno pa tudi francoski minister Bidault. Zastopnika Velike Britanije in Francije do-

stlej nista govorila o korejskem vprašanju. Njun molk razlaga se za nezadovoljstvo zaradi podpore, ki jo nudi ameriška delegacija ekstremnemu južnokorejskemu stališču. Po drugi strani zastopnika teh držav s svojimi javnimi nastopi nista hotela onemogočiti iskanja skupnega načrta, za kar so se na vseh dosedanjih sestankih zavzemale države, udeleženke v korejski vojni na strani OZN. Večina delegatov pa sodi, da

NOVE KRŠITVE korejskega premirja

Združeno poveljstvo zavrača obtožbe severnokorejskega poveljstva

Pan Mun Jom, 13. maja. (AFP) Zastopniki Severne Koreje so spet obtožili sile Združena poveljstva, da kršijo sporazum o premirju, ker baje dovažajo orožje v Južno Korejo in zamenjujejo stare čete z novimi. Zastopnik Združena poveljstva je izjavil, da so te trditve brez podlage. (Reuter). Na sestanku vojaške komisije za premirje je zastopnik Združena poveljstva zahteval od severnega poveljstva, naj vrne 55 tujih državljanov, za katere je bilo rečeno, da so v Severni Koreji (med njimi je več katoliških in protestantskih misijonarjev), ali pa vsaj pove, kje so. Zastopnik Združena poveljstva je dejal, da je ta zahteva v skladu z določbami sporazuma o premirju, po katerih je treba vrniti razseljene osebe in tuje državljane.

Francoski odposlanec na poti v Dien Bien Fu

Hanoj, 13. maja. (AFP). Kot zastopnik francoskega poveljstva se je danes odpravil iz Hanoja polkovnik sanitetne službe dr. Pierre Huard, profesor medicinske fakultete v Hanoju v uniformi brez oznabe čina in s pismi, od katerih so nekatera tudi za generala De Castriesa. Z letalom se je odpravil v Luang Prabang, od tam pa se bo peljal s helikopterjem v Dien Bien Fu, kjer se bo sešel z zastopniki vietnamskega visokega poveljstva in se z njimi pogovoril o evakuaciji ranjencev. V Luang Prabangu se mu bodo pridružili še trije sanitetni oficirji. I. letalec in trije člani posadke.

Protihitlajskim monarhistom

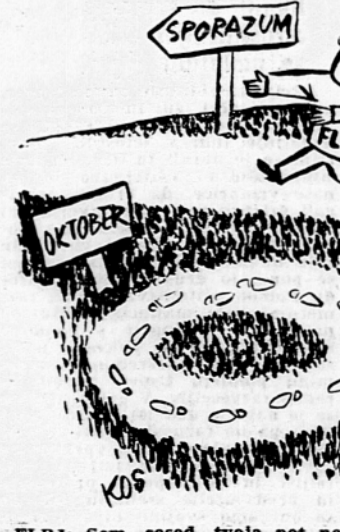
Rim, 13. maja (Tanjug). Na seji levega krila socialno demokratske stranke v Milanu so sprejeli resolucijo, v kateri obsojajo zveze krščanske demokratske stranke, vlade in Saragata z monarhisti. Zveza z monarhisti za volitve italijanskih delegatov v posvetovalni skupščini evropskega sveta in skupščini evropske skupnosti za premog in jeklo ocenjuje resolucija kot dejanje, nasprotno programu o udeležbi socialnih demokratov v vladi in politični smeri, ki jo je sprejelo vodstvo stranke.

Neofašistični poslanec vodja teroristične organizacije

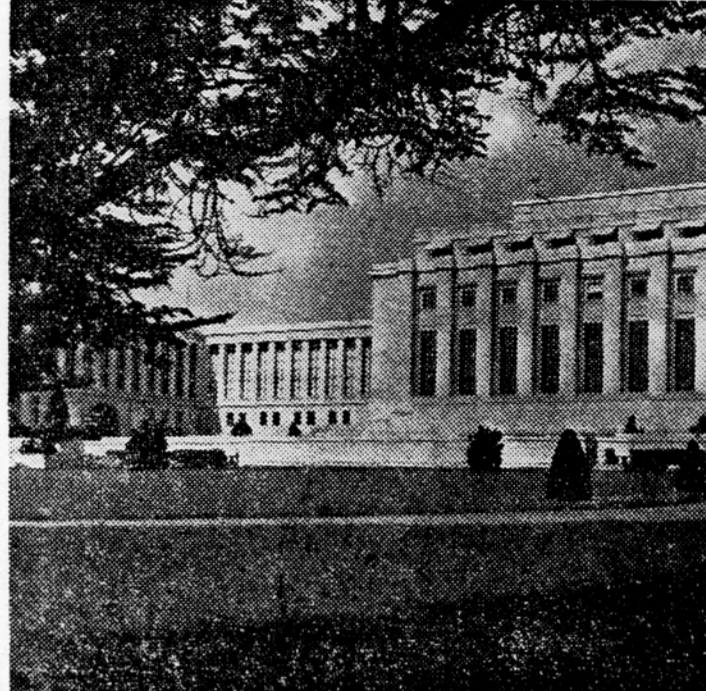
Rim, 13. maja (Tanjug). Nadaljnja preiskava italijanske policije je ugotovila, da je bil vodja fašistične teroristične organizacije, pri kateri članih so včeraj našli velike količine orožja in razstreliva, poslanec neofašističnega italijanskega socialnega gibanja Pozzo. Sam je v svojem avtomobilu prepeljal v Rim to orožje in ga izročil članom organizacije. Pozzo je bil pogojno že obsojen na zapor, ker je organiziral fašistične teroristične skupine. V marčnih fašističnih demonstracijah 1951 mu je bomba odtrgala nogo. Kot tajnik neofašističnega gibanja v Padovi je bil eden izmed organizatorjev fašističnih skupin, ki so prišle v Trst, da bi organizirale neredne obletnicne trojne deklaracije.

Poleg tega so odkrili, da je imela organizacija zveze tudi v največjem rimskem zaporu in je pred kratkim omogočila pobeg nekemu kriminalcu in razbojniku, bivšemu pripadniku črnih srajc. Razbojnika so ujeli in po njem je policija prišla na sled organizaciji.

FLRJ: Sem, sosed, tvoja pot ne pelje nikamor! (Karikat.: B. Kos)

vi — računajo, da bi utegnila jutranja seja prinesiti prelom v tej debati. Delegati namreč sedaj vedo za predlog britanskega ministra za zunanje zadeve Edena, naj bi prenehali z »zgodovinskimi govori«. Eden je predlagal, da bi se konferenca sedaj lotila priprave določb o ustavitvi sovražnosti, ker sodi, da je konferenca že izrazila soglasje s tem, da mora biti ustavitve sovražnosti v Indokini prvi korak k iskanju rešitve v tej državi. Če bodo to pobudo Edena sprejeli, bo dobila indokitajska debata delavnosti značaja in bi lahko z mnogo večjim zaupanjem pričakovali stvarne uspehe o konference.

Palača narodov v Ženevi

Francosko-britansko soglasje o združitvi Koreje

Pet točk britanskega načrta — čete OZN bodo zapustile Korejo, ko bodo izpolnile vse svoje naloge

Ženeva, 13. maja. Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Pod predsedstvom siamskega ministra za zunanje zadeve Van Vajtajakona se je danes začela v Ženevi 10 seja azijske konference o Koreji. Današnja seja je bila najkrajša in je trajala samo 70 minut, tako da se je končala nekaj po 16. uri. Prvi govornik je bil francoski minister za zunanje zadeve Bidault, ki je pozval severnokorejsko delegacijo, da osvoji načelo mednarodnega nadzorstva nad volitvami v Koreji.

Bidault se z nobeno besedo ni dotaknil stališča južnokorejskega predstavnika, ki ni hotel sprejeti predloga večine držav, udeleženek v korejski vojni na strani OZN, za izvedbo volitev v vsej Koreji in ne samo v Severni, kakor je zahteval Sing Man Ri. Dve glavni načeli, ki ju je navedel v korejskem vprašanju, pa dokazujeta, da je Francija za to, da se volitve v Koreji izvedejo hkrati za vso državo. Po njegovih besedah je treba določiti proporcionalno zastopstvo v vseh tistih organih, ki bi jih razdeljeli Koreji ustanovili v prehodnem obdobju. Proporcionalni ključ bi določili po številu prebivalstva, ki je številneje v Južni Koreji.

V začetku svojega govora je Bidault dejal, da nima namena navajati dogovorov, ki so privleki do delitve Koreje na 38. vzporedniku, pozneje pa do vojne, ker so to predgovorniki že stornili. »V celoti se strinjam z izjavo, ki jo je dal na začetku konference ameriški minister Dulles, in menim, da je odgovor severnokorejskega predstavnika samo navadno preva-

žanje zgodovinskih dejstev, je poudaril minister Bidault. Vedno svojih zvanjaj je Bidault posvetil obrambi načel Ustanovne listine OZN in pravice Združenih narodov do ukrepov za obrambo pred napadalnostjo. S tem v zvezi je navedel dele iz govora, ki ga je imel pred konferenco Molotov, ter skušal dokazati, da so napadaj proti Združenim narodom »nesprejemljivi in neutemeljeni«.

»Očitajo nam«, je dejal Bidault, »da so Združeni narodi vojskujoča se stran v Koreji in da potemtakem nimajo pravice do nadzorstva nad volitvami v Koreji. Francoska delegacija pa je trdno prepričana, da so Združeni narodi najbolj pokličen organ, ki lahko da iz svojih vrst najbolj nepristranske opazovalce za to koljivno dolžnost.«

Takoj za njim je dal predsedujoč besedo britanskemu ministru za zunanje zadeve Eden, ki je v celoti podprl stališče francoskega predstavnika in navedel britanski načrt za združitve Koreje, ki vsebuje naslednje točke: 1. Izvedbo volitev za sestavo enotne vsekorejske vlade; 2. volitve morajo odražati svobodno voljo korejskega naroda in zastopstvo mora biti na podlagi števila prebivalcev Severne in Južne Koreje;

3. volitve morajo biti splošne in tajne in izvesti jih je treba v ožraju popolne svobode; 4. volitve je treba izvesti pod mednarodnim nadzorstvom, in sicer pod pokroviteljstvom OZN; 5. tuje čete se morajo umakniti.

Britanski minister je nadrobno obdelal samo zadnje dve točki svojega predloga. Glede mednarodnega nadzorstva je dejal, da se mu ne zdi obvezno, da bi moral biti v komisiji držav, članice OZN, ki so zastopane na tej konferenci.

Govorec o umiku tujih čet, se je Eden dotaknil samo vlog-e sil OZN, rekoč, da so Združeni narodi poslali svoje čete na Korejo z namenom, da bi zagotovile mir in varnost v državi. Vsa načrta o združitvi Koreje, je dejal Eden, mora računati tudi s tem in obsegati umik čet OZN tedaj, ko bo naloga, ki jim je bila zaupana, izpolnjena. Če bo sprejeto to načelo, je izjavil Eden, bi mogli takoj začeti izdelovati posamezne določbe. Tega verjetno ne bi mogli storiti na splošnih plenarnih sejah, pač pa na sestankih, na katerih bi bilo samo omejeno število strokovnjakov. Takoj po koncu dsmajne seje so imeli ministri za zunanje zadeve Eden, Bidault in pomočnik ministra ZDA Badel Smith sestanke v pisarni ministra Edena v Palači narodov. Posvetovali so se o jutrišnji seji, ki je namenjena obravnavanju indokitajskega vprašanja. Kdaj bo prihodnja seja o korejskem vprašanju, bo sporočeno pozneje.

Predsednik francoske vlade o Dien Bien Fujiu

Pariz, 13. maja. (r) Francoska skupščina se je sestala danes popoldne, da bi poslušala izjavo o Indokini, ki jo je podal ministrski predsednik Laniel, preden pristopi h glasovanju zaupnice, ki jo je Laniel zahteval.

Laniel je pozval skupščino, naj pristane na odločitev razprave o Indokini z ozirom na tamkajšnji vojaški položaj in na konferenco v Ženevi. Poslancem je izjavil, da jim bo iskreno, kolikor to dovoljuje položaj, pojasnil, kaj se je zgodilo v Dien Bien Fujiu. »Trdnjava Dien Bien Fu«, je dejal Laniel, »je bila ustvarjena zaradi strateške obrambe Laosa. Vietmin je bil prisiljen

v dolgotrajnem obleganju angažirati dve tretjini svojih sil in zaradi tega odstopiti od svojih namenov za napade na Laos.«

Laniel je izjavil, da se bo jutri sestal ministrski odbor za narodno obrambo, ki bo moral izbirati med več zelo pomembnimi ukrepi, o katerih bo zahteval mnenje parlamenta. Pozdravljen s plaskanjem je ministrski predsednik poudaril, da se ne postavlja vprašanje sprejema sramotne kapitulacije Francije, temveč da je njena želja hiter in časten konec sovražnosti.

Po govoru Laniele je bila seja preložena.

ZADNJI TELEGRAMI

DUNAJ, 13. maja (Tanjug). Avstrijsko ministrstvo za notranje zadeve je uvedlo preiskavo glede na vesti, da je imele sovjetski državljani Kholov, ki se je pred kratkim v Zahodni Nemčiji predal zahodnoemškimi oblastem, redni avstrijski potni list. Uradno je bilo sporočeno, da je dosežena priskava pokazala, da je imele Kholov potne listine na ime Joseph Hofbauer iz St. Pöltena v sovjetski zasedbeni coni Avstrije. Potni list je 16. aprila 1951 izdal komisarjat v St. Pöltenu.

LONDON, 13. maja (Tanjug). Trideset britanskih študentov bo prebrilo letos svoj dopust v Sovjetski zvezi. V Moskvo bodo odpotovali iz letalom 15. julija in bodo do 3. avgusta obiskali Moskvo, Stalingrad, Rostov, kralje na Donu in Leningrad. Napravili bodo tudi izlet v neko »okrevališče ob Crnem morju«.

LONDON, 13. maja (Tanjug). Na mednarodni konferenci v Londonu so sprejeli konvencijo o preprečitvi zlitvanja izkoriščenega olja v morja. Zastopniki 40 držav so določili pasove v raznih krajih sveta, v katerih bo prepovedano ladjam metati ostanke izkoriščenega olja v morje. Konvencija bo obvezna za vse ladje, ki imajo večjo tonažo od 500 ton. Ne velja pa za vlačilce in kito-lovce.

NEW DELHI, 13. maja (AFP). Predsednik indijske vlade Nehru je izjavil danes pred parlamentom, da je francoska oblast prenehala v nekaterih vaseh v bližini francoske posesosti Mahe v Indiji. Nehru je pripomnil, da indijska vlada ne želi izvesti enostranskih ukrepov v francoskih vaseh v Indiji, ki so razglasile svojo neodvisnost.

ATENE, 13. maja (Tanjug). Vsi atenski časopisi so na vidnih mestih objavili vest iz Beograda, da

bo jugoslovanski Rdeči križ poslal živila za pomoč žrtvam nedavnih potrestih v vrednosti milijon dinarjev.

LONDON, 13. maja (r). Talna razorožitvena konference pododbora razorožitvene komisije OZN, ki je bila ustanovljena pretekli mesec na predlog britanske delegacije, se je danes začela v Lancasteru v Angliji. Konferenca se udeležujejo Francija, Vel. Britanija, ZDA, Sovjetska zveza in Kanada.

OSAKA, 13. maja (r). Pet ribiških ladij, ki so se danes vrnilo v japonsko luko Osako, je pokazalo radioaktivne sledove, čeprav se nobena ni približala prepovedanemu področju okoli otoka Bikinija, kjer delata atomske poskuse. Vse ladje so plule vase 3.000 km daleč od otoka. Pri pregledu rib se je izkazalo, da so od znotraj lahko nevarno radioaktivne, čeprav na zunaj kažejo, da ne.

TAIPEH, 13. maja (r). Predsednik nacionalistične Kitajske Čang Kajšek je danes sprejel ameriškega generala van Fleetta, s katerim je imel enourni sestatek. Nocoj bosta skupaj večerjala in se ponovno pogovorila. Jutri pa bo Čang Kajšek odpotoval na jug Formoze, kjer bo pregledal vojaška večbiščišča in mornariške naprave.

BRUSELJ, 13. maja (r). Belgijski senat je danes izglasoval zaupnico van Ackerkevi vladi s 77 glasovi pri 79 in tremi vzdržanimi, skupščina pa je izglasovala zaupnico že pretekli teden.

Za dom in družino

NALOGE, KINAS ČAKAJO

Ob ustanavljanju najrazličnejših društev po naših mestih in vaseh

se društva že ustanovljajo je opaziti, da so v njih samo ženske in da za probleme, ki zadevajo vse državljane, nisimo zainteresirali tudi tovaršev. Sicer je res, da morajo ženske se vedno začeti nekatere dejavnosti, zlasti v zvezi z gospodinjstvom, komunalnimi vprašanji itd., ker bi tega najbrž nihče drugi ne naredil. Toda društva kljub temu že od vsega začetka ne

industrijskih krajev razvijati društva za pomoč zaposlenim ženam, katerih naloga bi bila ustanavljati gospodinske projekte, pralnice, pralnice, razne popravilnice itd.; društva z gospodinsko prosvetljavanjem — predavanja, tečajji, popularizacija zdrave prehrane, higiena v stanovanju itd.; društva za šolske in mlečne kuhinje, društva s perspektivo pomoči zaostalim krajem itd. itd. V industrijskih krajih pa bi morali posvetiti še prav posebno pažnjo vzgoji delavk, zlasti mladih, ker smo to v zadnjih letih precej zanema-

ri. V ta namen bi morali organizirati zdravstvena in vzgojna predavanja, tečaje, razgovore z delavkami itd. in za to nalogo zainteresirati vsjoizjiteljski in medicinski kader. Na podeželju ustanavljanje novih društev ni tako nujno, ker imamo tam splošne kmetijske zadruge, ob katerih lahko razvijemo različne dejavnosti (izobraževalni in gospodinski tečajji, higiena v mlekarstvu, vzreja perutninarstva, gojitev vrtnarstva itd.). Kmetičke žene so že dosedaj aktivno delovale v raz-

Bodoče sivilje

smotri. V njih bodo lahko državljani razvijali svojo iniciativno pri reševanju mnogih družbenih vprašanj, za katere ni potrebno ali pa se ni mogoče, da bi se zavzemala vsa samoupravna enota.

Pri nas v Sloveniji se je od ustanovitve Zveze ženskih društev razvila že znatna dejavnost za ustanavljanje društev po različnih vprašanjih. Tako v Ljubljani in Mariboru ustanavljajo društva za pomoč zaposlenim ženam, v novomeškem okraju in v Idriji imajo društva za napredno gospodinjstvo, v mariborski okolici ustanavljajo društva za gospodinsko prosvetljevanje žena itd. Vendar kljub temu lahko trdimo, da ponekod ženam in tudi drugim se vedno ni jasno, kako naj ta nova društvena dejavnost izgleda in za katere naloge naj se društva ustanavljajo. V krajih, kjer pa

smemo označevati kot ženska, čeprav bi ob ustanovitvi zamejala pretežno žene in mora biti njihova perspektiva, da za delo pridobijo vse tiste državljane, ki jih določena društvena dejavnost zanima. V mestih, industrijskih krajih in na podeželju se nam vsakodnevno pojavlja nešteto nalog na področju zdravstvenih, prosvetnih, zaščitnih mater in otrok, vzgoje otrok, socialnega skrbstva, komunale, gospodinstva, otroških ustanov itd., za katere bi morali prek različnih oblik društvenega udejstvovanja zainteresirati čim širši krog državljanov, seveda tudi žene.

Pri nas sicer že obstajajo razne organizacije in društva, ki imajo v svojih programih dela vrsto omenjenih nalog, kot n. pr. Rdeči križ — zdravstveno prosveto, asanacija vasi, borbo proti raznim boleznim, proti alkoholizmu itd.; Društva prijateljev mladine, ki skrbijo za vzgojo staršev in izvenšolsko delo z otroki, zvezo zadržnic itd. To bi morali ob ustanavljanju novih društev upoštevati, omenjenim organizacijam pa pomagati, da čim bolj razvijajo svojo dejavnost. Nova društva bi ustanavljali za reševanje tistih nalog, ki jih druge organizacije ali društva ne zajemajo v svojih programih.

Tako bi morali v mestih in

Model rotček

ZAKAJ IN KAKO KROJIMO BLUZE

V skromni ali pa bogati ženski garderobi ima bluzo svoje stalno priljubljeno mesto. Oblačimo jo pod kostumovo jopičo, k delovnemu, športnemu ali pa večernemu krilu. Če imamo več bluz in vsaj dvojico kril, nam to še nedomesti vse obleke, ki so večkrat krojene tako, da jih moramo obleči samo ob tisti priložnosti, kateri so namenjene.

Kadar krojimo bluze, pozabljamo, da je njih pomen v praktičnosti in da jih moramo zato ukrojiti tako, da te svoje značilnosti ne bodo izgubile.

KAKŠNA NAJ BO BLUZA? Bluzo mora biti čim preprosteje krojena. Če velja za vse obleke preprost kroj obenem za lep, velja to prav posebno še za bluze. Bluzo, ki je gladko krojena in ima preprost ovratnik, najprimernejši je seveda deški kroj (naša druga, tretja in peta skica), mora biti lepa. Taka bluza je kostumu nevsiliv okras, se ne meška pod oprjeto jopičo, nima »slavnostnega« pa tudi ne športnega ali delovnega pečata, obenem pa jo lahko s majhnim dodatkom sprememo v športno ali pa večerno bluzo. Če bomo zavezale k takšni bluzi satenasto pentlo, jo bomo lahko oblekle ob vseh večernih prireditvah, s karizestno dolgo kravato pa ji bomo njen večerni značaj spremenile in izrazito športni. Tako je krojena tista naša bluzo, ki jo najbolj potrebujemo, in ki jo bomo vedno tudi našje oblekle. Seveda velja to za enobarvne bluze in predvsem za bele, ki jih brez tveganja

oblečemo h krilu kakršnekoli barve. Manj praktične so bluze, ki si jih krojimo iz barvastega blaga, predvsem pa iz vzorčastih tkanin. Vsaka taka bluzo ima že svojo značilnost, katere pomen je težje izprememiti, čeprav so nam še vedno dobrodošle. Med barvastimi bluzami so najprimernejše bluze pastelnih barv in med vzorčastimi, drobno črtaste in prav dobro kockaste. Taka bluzo so zelo primerne za izpolnjenje naše dnevne garderobe, so osvežujoče in primernejše od enobarvnih zato, ker na njih

ne opazimo vsakega drobnega madeža. Bluze, ki imajo večerni značaj, sicer sploh niso potrebne, ker jih preprosta bela bluzo popolnoma nadomesti. Rade pa si jih krojijo vse tiste, ki mislijo, da njihova »boljšja« bluzo ne sme biti preprosta. Za take bluze večkrat kupujemo tamko blago (žoržet) ali pa čipkaste tkanine. Pri izbiri takih bluz moramo biti oprezne.

nih sekcijah pri SKZ. Če se pokaže potreba pa lahko ustanovijo še nove sekcije za posamezne dejavnosti, n. pr. za gospodinsko prosvetljanje itd.

Zdravstvena in socialna vprašanja pa v mestih in na podeželju lahko rešujemo v okviru organizacij RKS, saj jih imajo te organizacije že v svojih programih. V teh organizacijah lahko zainteresiramo žene na vprašanjih zdravne prehrane prebivalstva, posebno pa še nosečih mater in otrok, zaščitne matere in otroka, asanacije vasi, zdravstvenim prosvetljevanju, borbi proti TBC itd. itd. Kot vidimo, nas na terenu čaka mnogo nalog. Zato o vsem tem malo razmislimo, pogledimo, kakšne so potrebe v posameznih krajih in na osnovi tega razvijamo konkretne dejavnosti. Ko bomo ustanavljali nova društva, jim ne nalagajmo preveč nalog, temveč le eno ali dve najbolj pereči, ker bodo le tako ta nova društva lahko uspešno nastopila svojo prvo pot.

M. G.

V Lokah pri Gorici so že dozorele prve češnje

Žene in skrajšani delovni čas

Žene, ki so zaposlene v tovarnah doprinašajo vsak dan velik delež naših skupnosti. Poleg 8 urnega dela čaka večino med njimi še večurno delo doma, v družini. Marsikatera žena tega napora ne more vzdržati in ostane doma. S tem pa je prikratkajni čas, ker se ji zmanjšajo njeni dohodki in značju tudi življenjska raven njene družine.

Prav tem ženam pa bi morda

prišla prav 4urna zaposlitev. Kaj mislijo o skrajšanem delovnem času delavke pa je pokazala anketa, ki jo je nedavno razpisal centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije. Štiri komisije republiškega sveta sindikatov Slovenije pa so obiskale večja industrijska podjetja, kjer so v glavnem zaposlene žene in sicer na Jesenicah, v Kranju, Mariboru, Celju in v Ljubljani.

Največ delavk je v anketi odklonilo 4urni delovni čas. Vzrok tuži v tem, ker bi se s tem občutno zmanjšali njihovi mesečni dohodki. Vendar bi delavka, ki bi delala samo 4 ure, imela pravico do pokojnine, le da bi šteli dve leti za eno leto. Tudi do letnega dopusta bi imela pravico, vendar bi prejela tedaj plačo za skrajšani delovni čas. Marsikatera delavka se ni strinjala s skrajšanim delovnim časom tudi

zaradi velike oddajnosti doma od tovarne, saj bi se ji za 4 ure ne izplačalo hoditi po 1 uro daleč ali še delj. S skrajšanim delovnim časom so soglašale v anketi le nekatere delavke zaradi nege otrok, boleznih ali gospodinstva.

Na vprašanje o nočnem delu v anketi so delavke odgovorile odklonilno. Povsod so bile delavke proti nočnemu delu, ki ženo čezmerno utruja in predčasno izčrpa. Ponekod bodo ženske delovno silo ponoči lahko zamenjali z moško, n. pr. v Saturnusu, kjer bodo lahko še ostale v službi, medtem ko bi v tekstilni industriji in industriji gumijastih izdelkov z ukinitvijo nočnega dela nastal za žene nov problem, saj bi one ostale brez dela. Ukinitve nočnega dela v nekaterih industrijskih zaenkrat še ni možna, medtem ko bo v nekaj letih z razširitvijo zmogljivosti proizvodnje lahko izvedljiva, ker bodo tudi delavci usposobljeni, da zamenjajo žensko delovno silo.

Medtem ko mi spimo, delajo tiskalnice pri svojih strojih

Žene po tovarnah so tudi odgovorile na vprašanje v anketi o uvedbi gospodinskega dneva v mesecu, za katerega je v navdušila velika večina delavk. To je tudi razumljivo, saj ga bodo žene s pridom izkoristile za domača gospodinska dela.

V. K.

SRAMOTNA POGODBA

Stanovanjska stiska je povzročila že najrazličnejše špekulacije. Lastniki ali najemniki stanovanj so hoteli izkoristiti to, da so stanovanja pač »imela«, Cutili so, da morejo zaradi velikega povpraševanja po stanovanjih kaj pridobiti. Tako je tudi gospa S. M. iz Ljubljane pokazala svojo izkoriščevalsko naravo, ko je delavka B. M. prosila za sobo, ker ni imela kam iti. Da bi se pokazala dobrega srca, je odstopila prosilki sobo kar za odstoj pod pogojem, da bo namesto najemnine opravljala dela gospodinske pomočnice. V ta namen, da bi se zavarovala, je sklenila z njo pismo pogodbe, s katero daje tov. B. M. v podnajem opremljeno sobo z naslednjimi pogoji:

1. Namesto najemnine mi bo opravljala teža gospodinska dela: snajženje kuhinje, drgnjenje parketov, pranje, umivanje oken, čiščenje kljuk, pomivanje stopnišča, stapanje prepreg in posteljnina.

2. V zirskega časa sekanje drv in donajanje kuriva, kidanje snega. V letnem času delo na vrtu.

3. V sobo ne dovolim sprejemati tujih moških oseb in tudi ne izostajanja ponoči iz hiše.

4. V slučaju, da bi tov. B. M. pogodbo ne izpolnjevala, si pridržim pravico ji odpovedati sobo.

Tovarišica je pogodbo podpisala, ker ni našla druge sope. Dnevno je v službi z 8 urno zaposlitvijo in ima 10 let starega otroka, ki živi pri njenih starših na deželi, ker gospa S. M. ne dovolj, da bi prišel

otrok v njeno stanovanje. Po osmih urah fizičnega dela v službi mora torej ta žena delati neomejen preostali čas zato, da je nekje pod streho. Tudi svojega otroka, le redko vidi, ker je neprestano v službi, ker neprestano dela, brez počitka. Tudi ne sme zvečer iti iz stanovanja (kakor v srednjem veku!), ker jo veže pogodba sicer, bi po točki 4. te nenavadne pogodbe vržena na cesto! Gospe S. M. torej ni treba dati gospodinski pomočnici plače in ostalih dajatev (soc. zavarovanje), dela ji zato, ker nima stanovanja.

Ali je treba še kaj pripomniti k tako očitnemu izkoriščanju? Prav bi bilo, da bi nove stanovanjske skupnosti in hišni sveti pregledali v svojem okolišju za takimi primeri in preprečili podobna izkoriščanja zaposlene žene.

-i-

Nasveti

Kadar lupimo korenje postavimo prsti zelo umazani, kar z rok prav težko spravimo. Da se bomo temu izognili, bomo korenje tako očistili:

Korenju odrežemo oba konca. V 1 liter vode damo za noževo konico jedine sode, zavremo in vržemo vanjo korenje. Damo ga samo toliko, da more korenje prosto plavati. Ko voda vzkipi, vzamemo korenje ven ter ga vržemo v mrzlo vodo. Na to ga prav lahko iztisnemo iz lupine. Tako si pripravimo strganje in prsti se nam ne bodo več umazali.

Vinske ali bovnične madeže namočimo čez noč v kislilo mleko. Če perilo potem kuhamo, ga damo najprej v mrzlo vodo in šele nato zavremo.

Grebenice pelargonij (za razmoževanje) pustimo nekaj dni v senčlu. Na rezni ploskvi se naredi mehka plast in grebenice se bolj zakorenijo ter ne gnijejo.

Na vrtnih stezah ne poganjajte trave, če ji jila posujemo najprej s česlom in šele nato s peskom.

Koprive na vrtu pokončamo, če polijemo kraje, kjer rastejo z močno raztopino soli.

Kurmik moramo vsaj dvakrat do trikrat na leto temeljito osušiti. Takrat je treba vse lesene predmete v njem dobro sprati in zbrabiti, stene pa pobeliti z apnom. Ko se vse temeljito osuši in prezrači, spustimo spet vanj kure.

„Ti ubožček!“

V parkih, igriščih in na dvoriščih velikih hiš, kjer se navadno igra mnogo otrok, neradko slišimo tale stavke: »Padel si, ti ubožček ti! Navadno je to mamica, ki se ji njen mali tako zasmili, ko ga vidi ležati na pesku. Res, takle majhen, dve, triletni otrok, ki nebogljn leži na tleh, kamor je tako nemilo padel, je zares nekaj ganljivo. Debelušne ročice in nožice moli od sebe, iz oči pa mu po zamazanih licih polzijo goste solze, ki puščajo za seboj vidno sled. Obupano gleda k mami, da bi ga pobrala. Mnogo je mamic, ki brz pritečejo k sinku, vse razburjene ga dvignejo: »Udaril si se? Kje buba, kje? Joj, pa ki teče, ti revček.«

Otrok, ki se je zaradi padca malo ustrašil, je ob teh materinih besedah ves zbeگان. Neskončno se začne smiliti sam sebi in plane v jok, da ga ne morejo zlepa potolažiti.

Nič ni slabšega, kakor da se otrok smili sam sebi. Prva leta njegovega življenja ni tako hudo, saj je še majhen. Toda bolj ko bo rasel, bolj bo rasla z njim čemeravost. V šoli bodo z njim težave, ker si ne bo nič upal, ne bo imel poguma,

Zdravnik svetuje

B. J. Trbovlje: Vprašujete za uspešno sredstvo proti prehladu in ali je pametno, da se za kupiranje prehlada uporabljajo različna zdravilna sredstva, kot so sulfamidni preparati, penicilin itd.

Zanestljivih uspešnih zdravil tudi za navadni prehlad ni in to iz vzroka, ker povzročitelj prehlada kakor tudi mehanizem njegove nastanka še niso dovolj poznani. Poleg povzročiteljev samih imajo pri pojavu prehlada vlogo še razni drugi čintilji, kot so na primer prepih, nazebe, preutrnjenost, neohranjenost, duševno-telesno nerazpoloženje, torej skratka vsi čintilji, ki zmanjšujejo telesno odpornost proti prehladnim obolenjem.

Glede zdravljenja sledede: toplota, počitek, pravilna prehrana, sredstva za inhalacijo in izpiranja

grla, razni obkladki ta sredstva prehladnemu sicer ublažijo njegovo nevednost, vendar pa je vedno treba počakati določen čas, da se odpornost organizma toliko okrepi, da se znebi prehladnega obolenja.

Sulfamidnih preparatov in antibiotičnih sredstev naj zdravi ljudje ne uporabljajo zaradi navadnega prehlada. Dajemo jih le najmlajšim otrokom zaradi motenih komplikacij, kot so vnetje srednjega ušesa in pljučnice, ter odraslim, ki bolehalo za revmatičnim srčnim obolenjem in ki so sicer podvrženi vnetjem raznih sinusov, pljučnic itd.

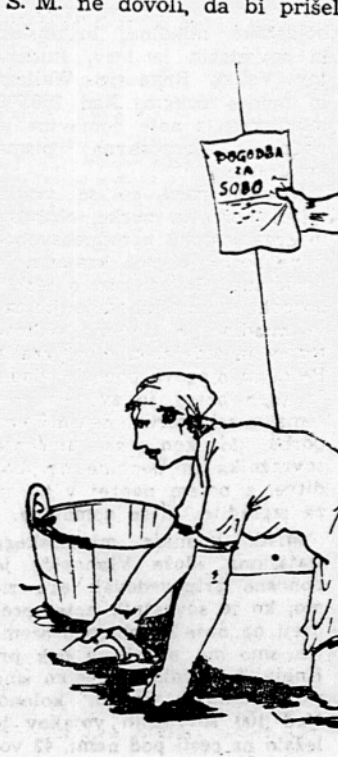
Zato pa so važnejša nekatera preprečevalna navodila, s katerimi lahko v veliki meri preprečujemo nastanek prehlada ali vsaj ublažimo potek prehlada.

škodoval, da se sam pobere in pride k njej. Tu mu pregleda in izmiye rano ali odrgnina. Nikdar pa ne bo pokazala, da je to nekaj hudega. Četudi se bo njej zdelo poškodba nevarna, naj tega pred otrokom ne pokaže. Pomiri naj ga, češ, saj to ni nič hudega. Malo si se res odrgnil, ampak ti si že velik in vendar ne boš jokal zaradi tega. Četudi bo otroka bolelo, bo po teh materinih besedah hotel biti junaki in bo znal prenašati bolečino brez joka in solz.

Kako velikega pomena je pogum v takih primerih, je pokazalo nešteto primerov v pretekli vojni, kjer so pogumni ljudje v še tako brezupni situaciji vzdržali, medtem ko so strahopetnejši med njimi često podlegli.

Velike važnosti je torej, da že zgodaj navajamo otroka k temu, da zna prenašati razne težave in da se predvsem ne smili sam sebi. Ko bo dorastel, mu bo življenje mnogo lažje kot jokavim ljudem.

Zato pa ne za vsako malenkost pomilovati otroka, saj mu s tem več škodimo kot koristimo. V. K.

KROMPIR NA STO NAČINOV

Krompirjev puding: penasto vmešaj 15 dkg surovega masla s 4 rumenjaki, nato prični po kilograma kuhaneja, prelčenega in ohranjenega krompirja, žlico smetane, nariban orehček, sol in nazadnje trd sneg beljakov. To zmes deni v namazan in z moko potresen model za puding in kuhaj v sopari trideset ure. Ko je puding kuhan, ga zvrni na

Ali pa iz gornejga testa narediš fritiglate krpice, položiš na vsako kosček slanice, sbelega svinskega mesa ali pa tudi marmelade, lepo zvijeh in skuhaš v slamenem kropu. Skuhano zabeliš z drobitnicami.

Za sprejembo pa boš zvaljala dolgovalte krpice, v vsako zavila polovico hrenovke, dobro zadelala in opekla na vroči masli.

K izvsem tem krompirjevim jedem se v zraven poda vsakršna zelena solata in vse lahko služijo kot samostojna kosila ali večerje.

Tudi krompirjeve juhe pripravimo lahko na najrazličnejše načine: z dodatkom majarona, drugič različne zelenjave, paradiznika, gob, kiških kumaric, sardel, drobovine. Enkrat jo postavimo na mizo s krompirjem, zrezanim na kocke, drugič ga nastrgamo na strgalnico za re-po, tretjič prelijemo in postrežemo z opečnimi kruhovimi rezinami, itd. itd.; medtem pa se krompirjevih jedi res nikoli ne zmanjkalo.

Izkoristimo ta kratak čas cenenejega starega krompirja — in ga pripravimo na najrazličnejše načine. Na račun krompirja si bomo tako pripravili nekaj dinar za bližajočo sezono vlaganja sadja in povrtnine.

Spanski poljubčki

Na vsak beljak vzmemo 7 dkg sladkorja v prahu. Na ogenj postavimo večjo posodo z vodo in pustimo, da zavre. Medtem deni v snežni kotliček beljake s sladkorjem in ko voda vre, postavimo kotliček v vodo. Beljake točijo v sopari tako dolgo, da se sneg stopi. Nato hitro polagaj z malo žlico na pekač majhne kupčke in pustimo, da se sušijo v vroči pečici. Če delamo pravilno, morajo biti ti kupčki, ko so posušeni, lepo visoki.

